

Conscience herdacht

treur-en triomfzang

voor gemengd koor en orkest van koperen speeltuigen

* (1886) *

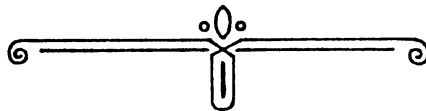
(Commémoration de Conscience)

Gedicht van VICTOR DE LA MONTAGNE

muziek van

PETER BENOIT

Klavierpartituur

Prijs fr. 6.-

Eigendom

Uitgave van het PETER BENOIT-FONDS

ANTWERPEN

Conscience herdacht

treur- en triomfzang

voor gemengd koor en orkest van koperen speeltuigen

1886

Gedicht van VICTOR DE LA MONTAGNE

muziek van

PETER BENOIT

Fransche vertaling van HERMAN BACCAERT

Klavierbewerking van JEF KEURVELS

Prijs fr. 6.-

Eigendom

Uitgave van het PETER BENOIT-FONDS
ANTWERPEN

Bij uiterste wilsbeschikking van den Toondichter mag dit werk, in de gewesten van Nederlandsche sprake (Brussel inbegrepen), slechts in het Nederlandsch uitgevoerd worden

Alle rechten van uitvoeren, bewerken, namaken, afschrijven en vertalen voorbehouden

D. K. K. K.
1888

[Faint, illegible signature or text]

Conscience herdacht

Er ging door den lande een' sombere maar,
rouw verspreidend te aller zijden:
de Zanger onzer glorielijken,
de Zanger van ons lief en lijden, —
de Vader ligt op de doodenbaar....

Verlamd is 't hart dat, vol verheven gloed,
alleen voor Vlaanderen sloeg; — de zienssoogen
die onze toekomst peilden, vroom en vroed,
ze zijn met eeuw'ge neev'len overtogen, —
verstomd de mond die, tot den laatsten stond,
voor Vlaanderland en voor den volke zong.

En waar die mare binnendrong,
in hut en paleis, in dorp en steê,
— van Limburgs heiden tot de oevers der zee, —
overall bracht zij jammer en wee;
en de bronzen ziele in Belforts en Hallen
trilde....

Zijn grootste zoon was Oud-Vlaanderen ontvallen.

Dan heeft, met koninklijke pracht,
heel 't volk zijn bard ter ruste gebracht;

ter ruste in Antwerp's machtige wallen,
zijn bakermat — hem 't liefst van allen;

ter ruste, aan den heerlijken Scheldestroom,
die ruischend zal wiegen zijn vromen droom;

ter ruste, — begraven met kinderlijk rouwen,
in de aarde van alle Vlaanderens gouwen.

★

Zoo ligt hij nu, begraven onder rozen,
de grijze dichter, midden weeldrig loover
en zonneshijn. In groene hagen zingen
de vooglen hem het lied der eeuw'ge vrede....
Op't needrig graf bloeit de onverwelkbre lauwer...
En rust geniet, die nimmer ruste kende.

★

En heden, o zanger, o ziener, o vader,
weer staan wij, duizenden, hier vergaard:
wij togen ter vrome pelgrimsvaart
in plechtigen optocht uw grafstede nader:
en't is uw triomf dien wij huldigen thans, —
voor immer omstraald met onsterflijkheidsglans,
zal rusten des zangers heilig gebeente
in 't machtig gesteente,
ten dank hem gewijd door zijn Vlaanderen gansch!

En zweeft er uw geest rond onz' juichende scharen,
verneem hij den kreet aller borsten ontvaren:
o vader, uw woord heeft wondren volbracht,
uw voorbeeld wijst ons de baan;
en zijt ge ons ontvallen, frisch leeft uw gedacht,
het leeft en het bloeit van geslacht tot geslacht,
en voert naar het licht ons door nevel en nacht, —
Oud-Vlaanderen zal niet vergaan!

Victor Dela Montagne

Conscience herdacht

5

treur- en triomfzang

(1886)

Commémoration de Conscience (chant de deuil et de gloire)

Gedicht van Victor Dela Montagne
Fransche tekst van Herman Baccaert

Muziek van Peter Benoit

1 Verhalend, in zeer matige beweging
(*Recitando, in tempo molto moderato*)

Sopranos
Altos
Tenoren
Bassen

Er ging door den lan - - de een' droe - ve
U - ne tris - te nou - vel - - le se ré - pan -

Er ging door den lan - - de
U - ne tris - te nou - vel - - le

1 Verhalend, in zeer matige beweging
(*Recitando, in tempo molto moderato*)

Klavier

Tenoren
Bassen

maar, - dit rouw ver - spre - dend
et pro - fon - - de

een' droe - ve maar, rouw ver -
se ré - pan - dit et pro -

Led. * f

Led. * f

2 Iets teruggehouden
(Poco ritenuto)

t'al - - ler zij - - den:
fut - - la pei - - ne:

- sprei - - dend t'al - - ler zij - - den:
- fon - - de fut - - la pei - - ne:

2 Iets teruggehouden
(Poco ritenuto)

de Zan - ger on - zerglo - rie - tij - - den, de Zan - ger
le Chan - tre d'un - pas - sé de gloi - - re, de nos ef -

de Zan - ger on - zerglo - rie - tij - - den, de Zan - ger
le Chan - tre d'un - pas - sé de gloi - - re, de nos ef -

3

van - ons lief en lij - - den, - de Va - - der
- forts, - de nos vic - toi - - res, - un Pè - - re

van - ons lief en lij - - den, - de Va - - der
forts, - de nos vic - toi - - res, - un Pè - - re

tegenh. (rit.)

3

L.H. mf >

tegenh. (rit.)

L.H. mf >

mf *sf*

ligt op de doo - den - baar...
 nous fut ra - - vi, hé - las!

mf *sf*

ligt op de doo - den - baar...
 nous fut ra - - vi, hé - las!

*

4 1ste Tijdmaat, iets langzamer
 (1mo Tempo, un poco più lento)

mf

En
 Et

En waar die ma - - re
 Et la nou - - velle en

4 1ste Tijdmaat, iets langzamer
 (1mo Tempo, un poco più lento)

f

mf

p * *mf* *

waar die ma - - re bin - nen-drong, in
 la nou - - velle en s'é - brui - tant, les

bin - nen-drong, in hut en pa - leis, in
 s'é - brui - tant, ga - - gna les ci - tés, les

mf

f * *mf* *

p * *mf* *

dorp en steê, van
 hum- bles bourgs et

dorp en steê, van Lim - burgs hei - den tot
 hum- bles bourgs et pé - né - tra jus - qu'aux

mf

f

Red. * *Red.* * *Red.* * *Red.* *

toe - - - - ne - - -
 (cre - - - - scen - - -)

Lim - burgs hei - den tot d'oe - vers der zee,
 pé - né - tra jus - qu'aux lar - mes les cœurs,

d'oe - vers der zee, o - ver - al bracht zij
 lar - mes les cœurs, pé - né - tra jus - qu'aux

f

Red. * *Red.* * *Red.* * *Red.* *

toe - - - - ne - - -
 (cre - - - - scen - - -)

men
 do)

o - ver - al bracht zij jam - mer en wee;
 pé - né - tra jus - qu'aux lar - mes les cœurs;

jam - mer en wee, jam - mer, wee;
 lar - mes les cœurs, les cœurs, les

sf *poco rall.*

f

Red. * *Red.* * *Red.* * *Red.* *

men
 do)

f

tijdm.
(tempo)

First system of musical notation, featuring a vocal line and a piano accompaniment line. The tempo is marked 'tjdm. (tempo)'.

cœurs;

tijdm.
(tempo)

Second system of musical notation, including a vocal line, a piano accompaniment line, and a detailed view of the piano accompaniment. Dynamics include *mf* and *sf*.

Third system of musical notation, showing piano accompaniment with dynamic markings *ff*.

en de bron - - zen
et les voix - - lu - -

Fourth system of musical notation, including a vocal line and piano accompaniment. Dynamics include *sf*.

Fifth system of musical notation, showing piano accompaniment with dynamic markings *sf* and *ff*.

zie - le in Bel - - forts en Hal - len
- gu - bres des clo - - ches gé - - mi - rent,

Sixth system of musical notation, including a vocal line and piano accompaniment. Dynamics include *sf*.

10 Zelfde beweging

6 (L'istesso tempo)

tril - gra - de, ves,
tril - gra - de, ves,

6 Zelfde beweging

(L'istesso tempo)

R.H. L.H.
ff ff >

tril - gra - de... ves...
tril - gra - de... ves...

ff pp p

7

Met innig rouwbeklag en langzaam voor te dragen
(Tristamente e lento)

Sopranos *mf*
Zijn groot-ste zoon was Oud-Vlaande-ren ont - val - len,
La Flan-dre avait per - du un en-fant d'é - li - te,

Altos *mf*

Tenoren *mf*

Bassen *mf*
Zijn groot-ste zoon was Oud-Vlaande-ren ont - val - len,
La Flan-dre avait per - du un en-fant d'é - li - te,

ff *mf*

7

Met innig rouwbeklag en langzaam voor te dragen
(Tristamente e lento)

ppp

8

p zijn groot-ste zoon was Oud-Vlaande-ren ont - val - - len.
p la Flan-dre avait per - du un en-fant d'é - li - - te.

p zijn groot-ste zoon was Oud-Vlaande-ren ont - val - - len.
p la Flan-dre avait per - du un en-fant d'é - li - - te.

sf *A*

8

mf

mf

pp

Zeer matige treurmarsch-beweging

(Tempo di marcia funebre, molto moderato)

Ten. *mf*

Bassen

Dan heeft met ko-nink-lij-ke pracht
A - - lors le peu - ple tout en - tier

Zeer matige treurmarsch-beweging

(Tempo di marcia funebre, molto moderato)

mf

L. H. R. H.

pp *pp* *p* *pp* *p* *pp* *p* *pp*

toenemen
(crescendo)

heel het volk zijn held ter rus-te ge - bracht;
con-duit son bar - - - de au - champ du re - pos;

p *p* *mf* *mf* *f*

9

f

Dan heeft met ko-nink-lij-ke pracht
A - - lors le peu - ple tout en - tier

9

mf

R. H. L. H. R. H.

p *pp* *p* *pp* *p* *pp*

toenemen
(crescendo)

f *sf* *mf*

heel het volk
con-dui-sit

zijn held
son bar-

ter-rus-te ge
-de au-champ du re-

bracht;
pos,

R.H. L.H.

p *p* *mf* *mf* *f*

10

zacht
(dolce)

f *p* *pp*

ter rus-te
son bar-de

aan den heer-lij-ken
sur les ri-ves-

Schel-de-
de l'Es-

ter rus-te
son bar-de

aan den heer-lij-ken
sur les ri-ves-

Schel-de-
de l'Es-

10

mf

mf *p* *mf*

- stroom, — die ruischend zal wie-gen, ruischend wie-gen
- caut, — dont l'on-de lui chan-te, l'on-de chan-te

- stroom, — die ruischend zal wie-gen, ruischend wie-gen
- caut, — dont l'on-de lui chan-te, l'on-de chan-te

iets tegenh.
(poco rit.)

tijdmaat
(tempo)

11

zijn vro - - - men droom; ter rus - te aan den heer - lij - ken
ses doux re - frains; son bar - de sur les ri - ves -

11

Schel - de - stroom, - die ruischend zal wie - gen, ruischend wie - gen
de l'Es - caut, - dont l'on - de lui chan - te, l'on - de chan - te

iets tegenh.
(poco rit.)

Geheimvol en langzaam bewogen
(Misterioso e lento)

12

zijn vro - - - men droom. Geheimvol en langzaam bewogen
ses doux re - frains. (Misterioso e lento)

12

(zwevend, met bijna gesloten mond)

Sopranos *ppp* < *p* >

Il rust hij nu,
dort là - - bas,

Altos *ppp* < *p* >

Ténoren *ppp* < *p* >

Bassen *ppp* < *p* >

Zoo rust hij nu,
Il dort là - - bas,

pp

Detailed description: This block contains the vocal and piano parts for page 15. It features four vocal staves (Sopranos, Altos, Tenors, Basses) and a piano accompaniment. The vocal parts are in G major and have lyrics in Dutch. The piano part is in the right hand, starting with a *pp* dynamic. The score is divided into two systems, with the piano part continuing across the system boundary.

ppp < *p* > **13** *ppp*

zoo rust hij nu, zoo rust
il dort là - - bas, il dort

ppp < *p* > *ppp*

ppp < *p* > *ppp*

zoo rust hij nu, zoo rust
il dort là - - bas, il dort

ppp < *p* > *ppp*

13 < *f* > *pp* < *f* >

pp

Detailed description: This block contains the vocal and piano parts for page 14. It features four vocal staves and a piano accompaniment. The vocal parts are in G major and have lyrics in Dutch. The piano part is in the right hand, starting with a *pp* dynamic and a *f* dynamic. The score is divided into two systems, with the piano part continuing across the system boundary. A box containing the number '13' is placed above the vocal staves in both systems.

14 Zeer matig, iets langzaam
(Molto moderato, poco lento)

hij nu, hij nu,
là - - - bas, - - - bas,

be - gra-ven on - der
sous un ta - pis de

14 Zeer matig, iets langzaam
(Molto moderato, poco lento)

vertr.
(rit.)

Sopranos

Altos

ro - zen, de grij - ze bard, — on - ringd van weeldrig loo - ver en
ro - ses, le chan - tre ai - mé, — à l'om - bre frai-che et dou - ce d'un

zon - ne - schijn. In groe - ne ha - gen zin - gen de vo - ge - len hem het
vert bos - quet. Ca - ché dans le feuil - la - ge voi - seau ga - zouil - le un

lied der eeuw' - ge - vre - - - de, het lied, het lied
 chant de paix se - - rei - - - ne, un chant, un chant

Sopranos 15 zacht (dolce) mf

der de eeuw' - ge vre - - - de.
 de paix se - - rei - - - ne.

Altos *mf* *sf* *sf* *sf* *ff*

Tenoren *mf* *sf* *sf* *sf* *ff*

Bassen *mf* *sf* *sf* *sf* *ff*

be - sous

15

mf

(h)

mf

Sopranos

gra - ven on - der ro - zen, de grij - - ze bard, om -
 un ta - pis de ro - ses, le chan - tre ai - - mé, à

Altos *mf*

de grij - - ze bard,
 le chan - tre ai - - mé,

mf *p* *mf* *p*

- ringd van weeld-rig loo - ver en zon - ne - schijn. In
 l'om - bre frai-che et dou - ce d'un vert bos - quet. Ca -

en zon - ne - schijn.
 u un vert bos - quet.

mf

groe-ne ha - gen zin-gen de vo - ge-len hem het lied, der
 ché dans le feuil - la - ge l'oi-seau ga - zouil - le un chant de

het lied der
 un chant de

mf

Ped. * *Ped.* * **16** * *Ped.* * *Ped.* *

Sopranos
 eeuw' - ge - vre - - - de, het lied, het lied
 Altos *paix* se - rei - - - ne, un chant, un chant
 Tenoren
 Bassen

het lied, het lied
 un chant, un chant
 un chant

mf *mf* *f*

16 *mf*

Ped. * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

der eeuw' - ge vre - de.
 de paix - se - rei - ne.

mf *f* *sf* *ff*

mf *ped.* *

17

fff

17 (Thebaansche trompetten)

sf *ff* *f*

ped. *

(lang) *ff* *f* (lang) *ff*

Plechtig en langzaam

18

(Solenne e lento)

Tenoren *f*

Op
Sur

Bassen *f*

't dich-tergraf
son tombeau,

bloeit
fier,

Plechtig en langzaam

18

(Solenne e lento)

ff

ff

ff

f

d'on-ver-welk - bre
le lau-rier se

f

lau -
dres -

ff

ff

ff

sf

- wer!
- se!

sf

ff

ff

ff

19

Langzaam (breed en edel,
Lento; largamente e nobile,

Sopranos

Altos

Tenoren

Bassen

En he -
Voi - - ci

En he -
Voi - - ci

19

Langzaam (breed en
Lento; largamente e nobile,

met godsdienstig gevoel)
con sentimento religioso)

- den, o zan - ger, o zie - ner, o va - - - der,
que la fou - le, o bar - de, pro - phè - - - te,

- den, o zan - ger, o zie - ner, o va - - - der,
que la fou - le, o bar - de, pro - phè - - - te,

edel, met godsdienstig gevoel)
con sentimento religioso)

weer komt, ter vro - me
pe - re, se por - te à

ff *mf*

f *mf*

pel-grims-vaart, uw volk tot dui - zen - den ver -
ton der - nier sé - jour, à ton der - nier sé -

f

pp *f* *sf*

20

mf

- gaard en treedt uw rust-plaats jui - chend na -
 - jour, vou - lant te ren - dre ses - hom - ma -

mf *f*

- gaard en treedt uw rust-plaats jui - chend na -
 - jour, vou - lant te ren - dre ses hom - ma -

mf *f*

20

f *mf*

- der: en zie, en zie, uw woord heeft
 - ges. Sa - lut! Ta voix - sut ra - ni -

f *mf*

- der: en zie, en zie, uw woord heeft
 - ges. Sa - lut! Ta voix - sut ra - ni -

f *mf*

f

21

won - - - dren vol - bracht, uw geest is met
- mer - - - nos ar - deurs, tu veil - - - les sur

won - - - dren vol - bracht, uw geest is met
- mer - - - nos ar - deurs, tu veil - les - - - sur

won - - - dren vol - bracht, uw geest is met
- mer - - - nos ar - deurs, tu veil - - - les sur

21

ons, uw geest is met ons; al
nous, tu veil - - - les sur nous; ton

ons, uw geest is met ons; al
nous, tu veil - - - les sur nous; ton

ons, uw geest is met ons; al
nous, tu veil - - - les sur nous; ton

ons, uw geest is met ons; al
nous, tu veil - - - les sur nous; ton

zijt g'ons ont - val - len - uw vrucht-baar ge - dacht leeft
 œu - - - vre ad - mi - - ra - ble sur - git com-me un roc puis -

zijt g'ons ont - val - len, uw vrucht-baar ge - dacht leeft
 œu - - - vre ad - mi - - ra - ble sur - git com-me un roc puis -

zijt g'ons ont - val - len, uw
 œu - - - vre ad - mi - - ra - ble sur - git sur -

toe - - - ne - - - men
 (cre - - - scen - - - do)

voort, leeft voort van ge - slacht tot ge - slacht. 't Is
 - sant, qui bra - ve Vat - tein - te du temps. Ta

voort, leeft voort van ge - slacht tot ge - slacht. 't Is
 - sant, qui bra - ve Vat - tein - te du temps. Ta

vruchtbaar ge - dacht leeft voort, leeft voort. 't Is
 - git com-me un roc, un roc puis - - sant. Ta

toe - - - ne - - - men
 (cre - - - scen - - - do)

uw tri - omf dien wij hul - di - gen, 'tis uw tri - omf
gloi - reest im - pé - ris - sa - - ble, ta gloi - reest im -

uw tri - omf dien wij hul - di - gen thans, 'tis uw tri -
gloi - reest im - pé - ris - sa - - ble, ta gloi - reest

23

- - - - - dien wij hul - di - gen! Voor im - mer om - straald
- - - - - pé - ris - sa - - ble, car ton gé - ni - -

- omf dien wij hul - di - gen thans! Voor im - - - - mer om -
im - pé - ris - sa - - ble, car ton gé - -

23

toe - ne - men
(ere - scen - do)

met on - sterf - lijk - heids - glans, om - straald met on -
- e tri - om - pha de la mort, tri - om - pha, tri - om -

- straald,
- ni - e

im - - mer om - straald met on - sterf -
tri - - om - pha, tri - om - pha

toe - ne - men
(ere - scen - do)

24

- sterf - lijk - heids - glans, zal rus - ten des zan -
- pha de la mort! Les ra - ces fu - tu -

- lijk - heids - glans, zal rus - ten des zan -
de - la mort! Les ra - ces fu - tu -

24

25

- gers
- res

hei - lig ge - been - te,
vien - dront fer - ven - tes

voor im - mer om -
te té - moi -

- gers
- res

hei - lig ge - been - te,
vien - dront fer - ven - tes

voor im -
te té -

- gers
- res

hei - lig ge - been - te,
vien - dront fer - ven - tes

voor im -
te té -

25

- straald met on - sterf - lijk - heids - glans, om -
- gner leur res - pect et leur foi, té - moi -

- mer om - straald, im - mer om - straald met
- moi - gner leur res - pect, leur

toe - - ne - - men
(cre - - scen - - do)

- straald met on - sterf - lijk - heids - glans, zal rus - ten des
- gner leur res - pect et leur foi, au pied du su -

on - sterf - lijk - heids - glans, zal rus - ten des
res - pect et leur foi, au pied du su -

ff **26** *p*

toe - - ne - - men
(cre - - scen - - do)

26

ff *p*

zan - - gers hei - lig ge - been - -
- per - - be mau - - so lé - - -

zan - - gers hei - lig ge - been - -
- per - - be mau - - so lé - - -

zan - - gers hei - lig ge - been - -
- per - - be mau - - so lé - - -

sf *p* *sf* *sf* *sf*

vertr. rit.

sf *p* *sf* *sf* *sf*

vertr. rit.

sf *sf*

- te in 'tmach - tig ge - steen - te, in
 - e de tou - te la Flan - dre, de

'tmach - tig ge - steen - te
 tou - te la Flan - dre

27 iets tegenhouden en
 (poco ritenuto e espressivo)

ten dank
 le ga -

27 iets tegenhouden en
 (poco ritenuto e espressivo)

hoogst uitdrukvol

hem ge - wijd door zijn Vlaan - de - ren gansch, ten
 - ge puis - sant d'un a - mour é - ter - nel, le

hem ge - wijd door zijn Vlaan - de - ren gansch, ten
 - ge puis - sant d'un a - mour é - ter - nel, le

hoogst uitdrukvol

dank hem ge - wijd door zijn Vlaan -
 ga - ge puis - sant d'un a - mour

dank hem ge - wijd door zijn Vlaan -
 ga - ge puis - sant d'un a - mour

28 nog iets meer tegengehouden
(piu rit.)

ten dank hem ge-wijd door zijn
le ga-ge puis-sant d'un a-

-de-ren gansch, ten dank hem ge-wijd door zijn
é-ter nel, le ga-ge puis-sant d'un a-

28 nog iets meer tegengehouden
(piu rit.)

Ad. * *Ad.* * *Ad.* * *Ad.* *

Vlaan - de - ren gansch, ten dank hem ge - wijd
- mour é - ter nel, le ga - ge puis - sant

Vlaan - de - ren gansch, ten dank hem ge - wijd
- mour é - ter nel, le ga - ge puis - sant

Ad. * *Ad.* * *Ad.* * *Ad.* * *Ad.* * *Ad.* * *Ad.* *

29

door zijn d'un a - Vlaan - - - - - de - ren gansch,
é - ter - nel.

door zijn d'un a - Vlaan - - - - - de - ren gansch,
é - ter - nel.

29

Red. * Red. * Red. *

zijn d'un a - Vlaan - - - - - Vlaan - - - - -
d'un a - mour - - - - - mour - - - - -

zijn d'un a - Vlaan - - - - - Vlaan - - - - -
d'un a - mour - - - - - mour - - - - -

Red. * Red. * Red. *

30

- de - - - ren gansch, hem ten
é - - - ter - - - nel, ga - - - ge,

30

Ped. *

dank ge - wijd, hem ten dank ge - wijd, hem ten
ga - ge puis - sant d'un a - mour é - ter - nel, ga - - ge,

Ped. * *Ped.* * *Ped.* * *Ped.* *

31

sf dank - ge - wijd door zijn Vlaan - - de-ren gansch!
ga - ge puis - sant d'un a - mour é - ter-nel. Sa-lut!

ff - wijd, ten dank door zijn Vlaan - - de-ren gansch!
- nel, ga - ge d'un a - mour é - ter-nel. Sa-lut!

31

ff *sf*

fff *ppp* *(lang)*